

6. Софій Н. З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навч.-метод. посібн. / Н. З. Софій, А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда та ін.; [за заг. ред. Даниленко Л. І]. Київ : 2007.

7. Тимченко С. М. Інтерактивні методи навчання в початковій школі
URL: <http://prolisok.it-we.net/interaktivni-metodi-navchannya-v-pochatkovij-shkoli>

Тім Вікторія Олександрівна,
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна,
*к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ВЗАЄМОДІЇ З ОДНОЛІТКАМИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПІДТРИМКИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Діти – це наше життя, наше майбутнє. Діти – це сонце, що дарує нам тепло та світло. Діти вчать нас любити. Всі діти особливі по-своєму. Кожна дитина, незалежно від її стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, має бути забезпечена рівним доступом до освіти.

Включаючи дитину з особливими освітніми процесами в освітній процес, потрібно першочергово сформувати готовність взаємодії в інших дітей. Так як на початку входження дитини з особливими освітніми потребами (далі – ООП) в колектив можуть виникати проблеми з адаптацією і комунікацією дитини з іншими учнями. Важливу роль в налагодженні взаємодії між учнями відіграють вчителі.

Аналіз літературних джерел показав нестачу повідомлень про готовність дітей молодшого шкільного віку до взаємодії з однолітками в умовах інклюзивного класу. Однак, чисельні наукові доробки учених і практиків свідчать про активний пошук шляхів розв'язання даної проблеми.

Останній час провідні вітчизняні науковці, зокрема, Т. Бондар [1], А. Колупаєва [2], В. Ярмошук [3], та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми формування готовності дітей молодшого шкільного віку до взаємодії з однолітками, які потребують додаткової освітньої підтримки в умовах інклюзивного класу.

Всі працівники школи, причетні до навчання та виховання молодого покоління. Вони розуміють свою почесну місію та з усією відповідальністю виховують повноцінну особистість. Першим і головним завданням перед педагогами постає завдання створення загальної позитивної атмосфери в школі.

Першочерговим для уникнення складнощів і зменшення рівня психологічного дискомфорту для дітей є попередня робота вчителя з учнями класу і батьками. Така підготовка до зустрічі в колективі нового учня або учениці значною мірою зменшує напругу та відчуття невизначеності для усіх учасників процесу, і особливо важлива для дитини з ООП [2].

Коли нормотипові діти помічають відмінності дитини з ООП, вони можуть відмовлятися спілкуватися і взаємодіяти. Але це відбувається не через те, що вони невиховані чи злі, а через те, що вони мають недостатньо інформації, як спілкуватися, навичок іншого спілкування, окрім словесного, або мають викривлені уявлення про певне порушення.

Тому педагог має запланувати та підготуватися до інформування батьків усіх учнів, що таке інклюзивний клас і інклюзивне навчання, які ролі в педагогів класу в підтриманні всіх учнів [3].

Батькам учнів варто поговорити вдома з дітьми: «До вас прийде хлопчик, який погано бачить. Він сидітиме за першою партою, а його зошит буде відрізнятися від твого». Або ж: «Разом із тобою у класі навчатиметься хлопчик з аутизмом. Він користуватиметься спеціальними книгами/картками. Буде добре, якщо ти і твої друзі приглядатимете, щоб ці речі завжди були поряд з ним». Або: «Якщо твоя нова однокласниця говоритиме замість слів певні звуки — це не тому, що вона якась невихована чи «не така». Вона просто не може інакше. У когось низький чи високий зріст, волосся – руде чи кучеряве. Ми різні, і в цьому особливість цієї дитини» [1].

Так як діти можуть задавати багато питань учителю про дитину з особливими освітніми потребами, то педагог має підготувати відповіді на найчастіші запитання від дітей. Найчастіші запитання в молодших класах такі:

– Чому він або вона пересувається на візку, не говорить, стрибає, часто плаче, не ходить, кричить?

– Ця дитина, що – хвора, інвалід, дурна, неповносправна?

Потрібно знати як правильно відповідати:

– не ігнорувати запитання дітей про учня з особливими освітніми потребами. Якщо це зробити, дитина зрозуміє, що її запитання малозначні, примислюватиме, що розмови про інвалідність та про дитину з ООП – неприпустимі;

– завжди говорити правду й не вигадувати історії. Також не можна говорити, що це діти з іншої планети, що їх у дитинстві налякала собака чи вони жили в іншій країні;

– залучати дитину, яка ставить запитання, до роздумів та дискусій, аби не залишати її наодинці з думками й щоби підготувати до взаємодії з однокласниками з ООП. Наприклад: «А пам'ятаєш, як ти навчився говорити?», «А що ти робиш чи відчуваєш, коли не можеш упоратися з завданням?».

– Залучати дітей до допомоги й участі в спілкуванні. Наприклад, сказати: «Твій спосіб навчитися говорити мені сподобався. А ти можеш показати цей спосіб однокласнику?» [5].

Так як в школах короткі перерви, педагоги мають створювати ситуації для спілкування та взаємодії дітей одне з одним. Можна використовувати щодня анкетування, компліменти. В реалізації анкетування, діти анкетують одне одного, підтримуючи спілкування. Якщо учні анкетують дітей з особливими освітніми потребами, які не можуть говорити, то ми маємо створити інший спосіб, як отримати інформацію. Наприклад, завчасно попросити батьків заповнити анкету. Також можна підготувати презентацію з відповідями, а учень, який не може говорити, відповідь на запитання, використовуючи зображення з презентації. Так вони розумітимуть, що кожен із дітей – член колективу. Учитель може згрупувати дітей за «особливостями» та вподобаннями, як-от: «власники домашніх тварин», «любителі піци». Так ми показуємо дітям, що всі ми – особливі за своїми вподобаннями, можливостями, місцями, які відвідали, улюбленими мультиками чи музикою. Компліменти можна використовувати кожного дня. Учитель щодня обирає кількох учнів, які мають зробити комплімент кільком іншим, учителю чи асистенту [4].

Таким чином, інклюзивне навчання на сьогодні є єдиним механізмом дотримання прав дитини, зокрема, дитини з інвалідністю на гідну освіту. Процеси інклюзії сприятимуть формування позитивного образу людей з обмеженими можливостями, переходу від ізоляції їх до повного включення. Дитина з особливими потребами почуватиме себе комфортно, коли в школі ні однолітки, ні вчителі, ні будь-хто не будуть акцентувати увагу на її ваді, коли такий школяр буде повністю рівний з іншими. Цей процес буде успішним лише за готовності всіх учасників навчально-виховного до взаємодії з такими дітьми. Окрім підготовки вчителів до навчання дитини з особливими потребами, необхідно підготувати і дітей, у тому числі, і дітей з інвалідністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар Т. І. Створення інклюзивного освітнього середовища в системі вищої освіти України. *Новий вимір науки та освіти*. Педагогіка і психологія, II(14), Черкаський національний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна, 2014. С. 22

2. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : науковометодичний посібник / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук ; М-во освіти і науки України, Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки АПН України. Київ. : Науковий світ, 2010. С. 170-176.

3. Інклюзивне навчання в системі освіти / І. В. Ярмощук. *Шлях освіти*. 2009 № 2. С. 24–28.

4. Інклюзивна освіта – шлях до рівних можливостей / С. Г. Здрагат, Ж. І. Романчак, О. В. Чумаюва. *Наша шк.* 2011. С. 14-17

5. Інклюзивна освіта: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / кол. авт.: С. П. Миронова, Т. Г. Олійник та ін. ; за заг. ред. С. П. Миронової ; М-во освіти

і науки, молоді та спорту України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка.
Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т. ім. Івана Огієнка, 2012.

Федорчук Оксана Валеріївна
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна,
*к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ

Відповідно до Конституції України і законодавства в галузі освіти держава має забезпечити доступність до якісної освіти відповідного рівня дітям з особливими освітніми потребами з урахуванням здібностей, можливостей, бажань та інтересів кожної дитини. Процеси гуманізації суспільного життя, які нині відбуваються у світі і Україні зокрема, вимагають створення належних умов для соціальної адаптації та інтеграції осіб з особливими потребами в соціум. Гуманізація процесу освіти в наш час означає, у першу чергу, посилення уваги до формування повноцінної особистості, до всебічного розвитку кожної дитини, у тому числі з порушеннями психофізичного розвитку [2].

З кожним днем ми все більше починаємо розуміти, що найбільш цінним здобутком для нас є психічне здоров'я дитини, її почуття, емоції, душа. І тому для збереження морально-духовного світу дитини, її психічного здоров'я, актуальним постає питання про пошук методів та впливів, які допомогли б їй знайти вихід з певної життєвої ситуації, розв'язати конфлікти з самим собою та оточуючим світом; знизити стреси і втому та наповнювати свою душу позитивними емоціями, приємними враженнями [3].

Протягом тисячоліть тривають наукові дискусії про роль мистецтва у формуванні творчої, художньої та інтелектуальної особистості. Як специфічно-художня форма відображення світу, мистецтво неодноразово виступало засобом гармонізації душевного стану людини, було надійним джерелом духовного становлення особистості і розглядалося як обов'язкова компонента навчання та виховання. Та мистецтво ХХ століття розсуло межі своїх функціональних можливостей – з'являється «арт-терапія» – технологія цілеспрямованого використання мистецтва як засобу психотерапевтичного та психокорекційного впливу на особистість, яка ґрунтується на переконанні, що